

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ഉടലാതിരി ഭരണി ഗുണമരമ

الخلق
في الإسلام

The Cooperative Office For Call & Guidance to Communities at Rawdhah Area
Under the Supervision of Ministry of Islamic Affairs and Endowment
and Call and Guidance -Riyadh - Rawdhah

Tel. 2492727 - fax.2401175 E.mail: mrawdhaah@hotmail.com P.O.Box 87299 Riyadh 11642

الأخلاق في الإسلام

أعدده وترجمه للغة السنهالية

شعبة توعية الجاليات بالزلفي

الطبعة الأولى: ١٤٢١/٨

ح) شعبة توعية الجاليات بالزلفي ، ١٤٢١هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

شعبة توعية الجاليات بالزلفي

الاخلاق في الإسلام - الزلفي .

٣٢ ص : ١٢ × ١٧ سم

ردمك : ٤ - ٩٢ - ٨١٣ - ٩٩٦٠

(النص باللغة السنهالية)

أ- العنوان

١ - الاخلاق الإسلامية

٢١ / ١٤٧٦

ديوي ٢١٢،٣

رقم الايداع ٢١ / ١٤٧٦

ردمك : ٤ - ٩٢ - ٨١٣ - ٩٩٦٠

الصف والإخراج: شعبة توعية الجاليات بالزلفي

ඉස්ලාමිකි ශහපත් ගුණාධර්ම

සියලු ප්‍රශංසා, ඉස්ලාම් ධර්මය අපහට දායාදයක් ලෙස ලබා දුන්, යහපත් ගුණාධර්මයන් අපහට පෙන්වා දුන් හා ඒ වෙනුවෙන් උතුම් දායාදයක් පිළියෙල කර ඇති අල්ලාහ්ටම හිමිවේ. අල්ලාහ්ගේ සාමය හා සමාදානය ඔහුගේ දූතයා වූ තබී මුහම්මදු (සල්) තුමානන්ටද, එතුමාගේ පවුල් ඥාතීන් හා අනුගාමිකයින් ඇතුළු සෑම දෙනාටමද ලැබෙනු මැනවි.

යහපත් ගුණාධර්මයන් තබිවරුන්ගේ හා යහපත් ශිලීන්ගේ ලක්ෂණයන්ය. මෙයින් මිනිසාගේ තරාතිරම උසස්වේ. අල්ලාහ් තම තබිවරයා වූ මුහම්මදු (සල්) තුමාව, ඔහු යහපත් ගුණාධර්මයන් අඩංගු ශ්‍රේෂ්ඨයෙකු බව සඳහන් කරන වැකියක් මගින් මෙලෙස වර්ණනා කරන්නේය.

﴿وَاللَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ﴾ [القلم: 4]

තවද, (තබිතුමනී) නිශ්චය වශයෙන්ම, ඔබ ඉමහත් උතුම්වූ ගුණාධර්ම ශීලයෙන් සිටින්නේය. (අල්කුර්ආන්-68:4)

යහපත් ගුණාධර්මයන් ආදරය හා ඇල්ම ඇති කරන අතර, අයහපත් ගුණාංගයන් කෝපය හා රර්ෂ්‍යාව ඇති කරයි. කවරෙකුගේ ගුණාංගයන් යහපත් ශීලයෙන් පවතින්නේද, ඔහුට එය මෙලොවෙහි හා පරලොවෙහි පලය ලබා දෙයි. ඔහුට අල්ලාහ් යහපත් ගුණාධර්මය හා බිය භක්තිය එකතුකර ලබා දෙයි. මේ බව තබී මුහම්මදු (සල්) තුමා මෙසේ පවසන්නේය.

﴿أَكْثَرُ مَا يَدْخُلُ النَّاسَ الْجَنَّةَ تَقْوَى اللَّهِ وَحُسْنُ الْخُلُقِ﴾ (رواه الترمذي والحاكم)

මිනිසුන් ස්වර්ගයෙහි පිවිසීමට අධික හේතූන් ලෙස පවතින්නේ, අල්ලාහ් පිළිබඳ බිය භක්තිය හා යහපත් ගුණාධර්මයන්ය.

(නිර්මිදි හා හාකිම් ග්‍රන්ථ ඇසුරෙනි)

යහපත් ගුණධර්මය යනු, මුහුණේ ප්‍රබෝධය, යහපත් කාර්ය යන්හි යෙදීම හා මිනිසුන්ට අවහිර වශයෙන් පවතින දේ ඉවත් කිරීම යනාදියත්ය. මේවා යහපත් කියමන්, කෝපය වැළකීම, එය සැඟවීම, හා හිරිහැරයන් ඉවත් කිරීම වැනි මුස්ලිමෙකු අනිවාර්යයෙන් පිළිපැදිය යුතු කරුණු හා සමග පවතී. මුහම්මදු නබි (සල්) තුමා මෙලෙස පවසන්නේය.

[بُعْتُ لَأَتَمَّ مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ] (رواه أحمد والبيهقي والحاكم)

සත් ගුණධර්මයන් පරිපූර්ණ කිරීම සඳහා මා එවා ඇත්තෙමි.
(අත්මද, බයිහකි හා හාකිම් ග්‍රන්ථ ඇසුරෙනි)

නබි මුහම්මදු (සල්) තුමානන් අබුහුරෙරා (රලි) තුමා අමතා ‘මබ යහපත් ගුණධර්මයන් පිළිපදින්න’ යනුවෙන් උපදෙස් කළ විට මහු ‘නබිතුමනි, යහපත් ගුණධර්මයන් යනුතේ කුමක්ද?’ යනුවෙන් ඇසීය. එවිට එතුමා ‘මබෙන් වෙන්වී සිටින්නන් එකතු කරන්න. මබට අපරාධය කළ අයට සමාව ලබා දෙන්න. මබට නොදෙන අයට මබ ලබා දෙන්න’ යනුවෙන් පැවැසීය.

(බයිහකි ග්‍රන්ථය ඇසුරෙනි)

මුස්ලිම් සහෝදරයිනි, මෙම සත් ගුණධර්මයට අයත් ඉමහත් පල ප්‍රයෝජනය හා කුලිය කෙරෙහි මබගේ අවධානය යොමු කරන්න. නබි මුහම්මදු (සල්) තුමා මෙසේ පවසන්නේය.

[إِنَّ الرَّجُلَ لَيُذِرْكُ بِخُسْنِ خُلُقِهِ دَرَجَةَ الصَّائِمِ الْقَائِمِ] (رواه أحمد)

නිසැකයෙන්ම, මිනිසෙකු තම යහපත් ගුණාග මගින් (දහ වල් කාලයෙහි) උපවාසයෙහි යෙදූ හා (රාත්‍රී කාලයෙහි) සිට ගෙන නැමදුමෙහි නිරතවූ අයගේ තරාතිරම ලබන්නේය.

(අත්මද ග්‍රන්ථය ඇසුරෙනි)

නබි මුහම්මදු (සල්) තුමා යහපත් ගුණධර්මය විශ්වාසයෙහි පරිපූරණත්වය බව නිශ්චය කරමින් මෙසේ පවසන්නේය.

[أَكْمَلُ الْمُؤْمِنِينَ إِيمَانًا أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا] (رواه ابو داود)

විශ්වාසීන් අතර පරිපූරණ විශ්වාස වන්තයා මවුන් අතර ගුණ ධර්මයෙන් යහපත් ශීලියාය. (අබුදාවුද් ගුන්ථය ඇසුරෙනි)

තඹතුමාගේ පහත සඳහන් වදන කෙරෙහි මඬේ අවධානය යොමුකරන්න.

[أَحَبُّ النَّاسِ إِلَى اللَّهِ أَنْفَعُهُمْ، وَأَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ - عَزَّ وَجَلَّ - سُرُورٌ تَدْخِلُهُ عَلَى مُسْلِمٍ، أَوْ تَكْشِفُ عَنْهُ كُرْبَةً، أَوْ تَقْضِي دَيْنًا، أَوْ تَطْرُدُ عَنْهُ جُوعًا، وَلَأنَّ أَمْسِيَّ مَعَ أَخِي الْمُسْلِمِ فِي حَاجَةٍ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أَعْتَكِفَ فِي الْمَسْجِدِ شَهْرًا.] (رواه الطبراني)

අල්ලාහ් වෙත මිනිසුන් අතර, ඉතා ප්‍රිය වන්තයා මිනිසුන්ට ප්‍රයෝජනය වන්නාය. අල්ලාහ් වෙත ක්‍රියාවන් අතර ඉමහත් ප්‍රිය ක්‍රියාව, මුස්ලිම්වරයෙකු සතුටු කිරීම හෝ ඔහුගේ දුෂ්කරතා වසන් ඉවත් කිරීම හෝ ඔහුගේ ණයක් පියවීම හෝ ඔහුගේ කුස ගින්න නිම කිරීම වේ. මුස්ලිම් සහෝදරයෙකුගේ අවශ්‍යතාවය නිමිතිකොට ඔහු සමග මා පිටත්වීම දේවස්ථානයේ මාසයක් රැඳී (ඉ:තිකාආ) සිටීමට වඩා මාහට ඉතා ප්‍රියයෙකි.

(තහරානි ගුන්ථය ඇසුරෙනි)

මුස්ලිම් සොයුර, මඬ පවසන කුමන කියමනක් සඳහා කුලිය තිබේද, එය මඬට දානයෙකි. තඹ මුහම්මද් (සල්) තුමා මේ බව මෙසේ පවසන්නේය.

[... وَالْكَلِمَةُ الطَّيِّبَةُ صَدَقَةٌ] (متفق عليه)

යහපත් කියමන්ද සදකාවකි. (බුහාරි, මුස්ලිම් ගුන්ථ ඇසුරෙනි)

මෙම යහපත් කියමන් සඳහාද උතුම් පල ප්‍රයෝජන ලැබේ. මෙය සිත් සමීප කරයි. සිත්පනත් තුල ප්‍රිය බිහිකර අසතුටුකම

තුරන් කරයි. තඹතුමාගේ මාර්ගය යහපත් ගුණධර්මයන් ඇති කරන අතර, අධික හිරිහැරයන් ඉවසා සිටින ලෙසද උනන්දු කරමින් පවතී. එතුමා මෙසේද පවසන්නේය.

[إِنَّ اللَّهَ حَيُّمًا كُنْتُ ، وَأَتَّبِعِ السَّيِّئَةَ الْحَسَنَةَ تَمَحُّهَا ، وَخَالِقِ النَّاسَ بِخُلُقٍ حَسَنٍ]

(رواه الترمذي)

මඬ කුමන ස්ථානයක සිටියද, අල්ලාහ් කෙරෙහි බිය භක්ති යෙන් සිටින්න. යම් අකුසලක් සිදුවූ විගස කුසලක් කරන්න. එය එම අකුසල මකා දමයි. මිනිසුන් අතර විනිවිද භාවයෙන් හැසිරෙන්න.

(නිර්විදි ග්‍රන්ථය ඇසුරෙනි)

සෑම ස්ථානයෙහි හා සෑම කාලයෙහි යහපත් ගුණධර්මයන් පිළිපැදීම මුස්ලිම් වරයෙකුට අවශ්‍යවේ. එය ඔහු ගමන් කරන සෑම මාර්ග හා ස්ථානයෙහි මිනිසුන් අතර ඔහුට ප්‍රියකර සමීප කිරීමට හේතුවේ. කෙනෙකු තම බිරිඳගේ මූඛයට කවන කෑම පිඩුවක් සඳහා පවා ඉස්ලාම් ධර්මයෙහි කුලිය ලැබෙන්නේය. මේ බව තඹ මුහම්මද (සල්) තුමා මෙසේ පවසන්නේය.

[وَأَبْكَأُ مِنْهُمْ أَلْفَقَةً مِنْ نَفَقَةٍ فِيْهَا صَدَقَةٌ، حَتَّى اللَّقْمَةُ تَرْفَعُهَا إِلَى فِي أَمْرَأَتِكَ]

(رواه البخاري)

මඬ කුමක් වියදම් කළද, එය දානයෙකි. කෙතරම්තම්, මඬ සිය බිරිඳගේ මූඛයට කවන කෑම පිඩුවක් පවාද දානයෙකි.

(බුහාරි ග්‍රන්ථය ඇසුරෙනි)

ප්‍රිය වන්තයින්, සෑම විශ්වාස වන්තයින්ම සහෝදරයන්ය. තමාට කෑමැති දේම තම සහෝදරයා කෙරෙහිම කෑමැතිවීම මුස්ලිම් වරයෙකුටම අනිවාර්යවේ. මඬ මඬට කුමක් ප්‍රිය කරන්නේද ? යනුවෙන් සිතන්න. ඒ දේම මඬ සහෝදරයාටත් ලබා

දෙන්න. එසේම ඔබ අප්‍රියවන දේ ඔබ සහෝදරයාගෙන්ද ඉවත් කරන්න. කවරෙකු අල්ලාහ්ව දෙවියා ලෙසද, ඉස්ලාමය පිවන මග ලෙසද, මුහම්මද් නබි (සල්) තුමාව වක්තාවරයා හා දූතයා ලෙසද පිළිගෙන සිටින්නේද, ඔහුව පහත්කමින් සැළකීමෙන් ඔබ වැළකී සිටින්න. මුහම්මද් (සල්) තුමා මෙසේ පවසන්නේය.

[بِحَسْبِ امْرِئٍ مِنَ الشَّرِّ أَنْ يَحْقِرَ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ] (رواه مسلم)

තම මුස්ලිම් සහෝදරයාට පහත්කමින් සැළකීම මිනිසෙකුට අකුසල් සිදුවීමට ප්‍රමාණවත්වේ. (මුස්ලිම් ග්‍රන්ථය ඇසුරෙනි)

මුස්ලිම් සහෝදරයෙකි, යහපත් ගුණධර්මයෙන් පිළිපැදීම, සෑම අවස්ථාවන්හිම සරල ඇදහීමක් වශයෙන්ද, පහසු මගක් ලෙසද පවතී. තබි මුහම්මද් (සල්) තුමානත් අබුදර්දා (රලි) තුමාගෙන් ‘ඇදහීම් අතර සරල හා ශරීරයට පහසු ඇදහීමක් ගැන මා ඔබට දැනුම් දෙන්නෙහිද?’ යනුවෙන් විමසීය. එයට ඔහු ‘එසේ මයි තබිතුමනි දැනුම් දෙන්න’ යනුවෙන් කීය. එවිට තබිතුමා ‘නිශ්ශබ්දයෙන් සිටින්න. සත් ගුණධර්මයන් පිළිපදින්න. ඔබට මෙවැනි වෙනත් කාර්යයක් කළ නොහැක’ යනුවෙන් පැවැසීය.

‘යහපත් ගුණධර්මයන් මගින් දහවල්හි උපවාසයෙහි යෙදූ හා රාත්‍රියෙහි සිටගෙන වන්දනාමානස කළ අයගේ තරාතිරම ලබන්නේය’ යනු තබි වදන්හි සඳහන් සේම, මුළු රාත්‍රියෙහිම වන්දනාමානස කළ හා දහවල්හි උපවාසයෙහි යෙදී සිටින විශ් වාසියෙකු ලබන කුලියට සමාන කුලියක් සත් ගුණදර්මයෙන් විශ්වාසියෙකු ලබයි. මේ අනුව එතුමාගේ අනුගාමිකයා වූ අබු දර්දා (රලි) තුමා ‘මුස්ලිම් දාසයාගේ යහපත් ගුණධර්මය ඔහුව ස්වර්ගයෙහි ප්‍රවේශ කරවයි. එසේම, ඔහුගේ අයපත් ගුණාංගය ඔහුව අපායයෙහි ප්‍රවේශ කරවයි’ යනුවෙන් පවසන්නේය.

ගහපත් ගුණධර්මයෙහි සළකුණු

යහපත් ගුණධර්මයෙහි සළකුණු විවිධ ලක්ෂණයන්හි එක්ව පවතී. ඒවා, කෙනෙකු අධිකව ලජ්ජා වන්නෙකු, හිරිහැර නොකරන්නෙකු, වැඩියෙන් කුසල් කරන්නෙකු, සත්‍යය ප්‍රකාශ කරන්නෙකු, අඩුවෙන් කතා බහවල යෙදෙන්නෙකු, කුසල් ක්‍රියාවන් අධිකව කරන්නෙකු, අනවශ්‍ය කාර්යන්ගෙන් වැළකී සිටින්නෙකු, දෙමාපියන්ට උපකාර කරන්නෙකු, ඥාතීන් සමග එක්ව ජීවත් වන්නෙකු, ඉවසිලි වන්තයෙකු, තුනී පුදකරන් නෙකු, තෘප්තිමත් වන්තයෙකු, සිතිදුකමෙන් සිටින්නෙකු, ශාන්තනීය වන්තයෙකු, කන්‍යා භාවය රැකී සිටින්නෙකු හා ආදර වන්තයෙකු ලෙස සිටිය යුතුය. ඒ අතර, ශාප කරන්නෙකු හෝ දොස්පද කියන්නෙකු හෝ කේළාමි කියන්නෙකු හෝ අඩුපාඩු පතුරුවන්නෙකු හෝ සිපු වන්තයෙකු හෝ වෛරය කරන්නෙකු හෝ ලෝභ වන්තයෙකු හෝ ඊර්ශ්‍යා කරන්නෙකු හෝ ලෙස නොසිටිය යුතුය.

මුහුණේ ප්‍රබෝධයෙන්ද, මද සිතහ වන්නෙකු ලෙසද සිටිය යුතුය. අල්ලාහ් වෙනුවෙන් ආදරය කළ, මහු වෙනුවෙන් තෘප්ති මත්වී හා මහු වෙනුවෙන් අප්‍රියද කළ යුතුය. යහපත් ශීල පුද්ගලයා මිනිසුන් කරන හිරිහැරයන් ගැන ඉවසීමෙන් සිටී. මවුන් වැරදි කරන අවස්ථාවන්හි ‘ඒ සඳහා කිසියම් කාරණාවක් ඇති’ යනුවෙන් සිතයි. මවුන්ගේ වැරදි හා අඩුපාඩුවන් ගැන සමික්ෂණය කිරීමෙන් වැළකී සිටීමට සම්පූර්ණයෙන් උනන්දු කරයි. කිසිදු අවස්ථාවක හෝ විශ්වාසියෙකු අයහපත් ගුණාග ශීලයා ලෙස සිටිය නොහැක.

යහපත් ගුණධර්මයන්හි වැදගත්කම හා එය පිළිපදින්නන් ලබන උතුම් ප්‍රතිඵලය ගැන තබ්තුමා කීප අවස්ථාවන්හි සනාථ කර ඇත. උසාමා බින් ෂරීක් (රලි) තුමා මෙසේ පවසන්නේය.

අපි නබි (සල්) තුමා සමග අසුන්ගෙන සිටින කළ සමහර මිනිසුන් පැමිණ ‘අල්ලාහ්ගේ දාසයන් අතර අල්ලාහ්ට ඉමහත් ප්‍රිය වන්නායා කවරෙකුද?’ යනුවෙන් එතුමාගෙන් විමසූහ. එවිට එතුමා ‘ඔවුන් අතර ගුණධර්මයෙන් යහපත් ශීලයා අල්ලාහ්ට ඉමහත් ප්‍රිය වන්නායාය’ යනුවෙන් පැවැසීය.

(තබරාති ග්‍රන්ථය ඇසුරෙනි)

නබි මුහම්මද් (සල්) තුමාගෙන් තමා සවන් දුන් බව අබ්දුල්ලාහ් බින් උමර් (රලි) තුමා මෙසේ පවසන්නේය.

[لَا أَخْبِرُكُمْ بِأَحَبِّكُمْ إِلَيَّ، وَأَقْرَبَكُمْ مِنِّي مَجْلِسًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ] قَالُوا: نَعَمْ

يا رسول الله ، قال: [أَحْسَنَكُمْ خُلُقًا] (رواه أحمد)

‘මබලා අතර මාහට ඉතාමත් ප්‍රිය වන්නායා හා පරලොවෙහි මාහට ඉතා සමීපයෙන් අසුන් ගන්නා කවරෙකු බව මා මබලාට දැනුම් දෙන්නෙහිද?’ යනුවෙන් නබිතුමා ඇසීය. එයට සහාබා වරුන් ‘එසේමයි දැනුම් දෙන්න’ යනුවෙන් කීහ. එවිට එතුමා ‘ඔහු මබලා අතර සිටින යහපත් ගුණධර්ම ශීලයාය’ යනුවෙන් පැවැසීය.

(අහ්මද් ග්‍රන්ථය ඇසුරෙනි)

තවද, නබි මුහම්මද් (සල්) තුමා මෙසේද පවසන්නේය.

[ما من شيء أثقل في ميزان العبد يوم القيامة من خلق حسن...] (رواه أحمد)

පරලොවෙහි දාසයෙකුගේ තරාදියට සත් ගුණධර්මයට වඩා බරවු දෙයක් නොමැත.

(අහ්මද් ග්‍රන්ථය ඇසුරෙනි)

නබිතුමාගේ ගුණධර්ම

නබි මුහම්මද් (සල්) තුමා තම අනුගාමිකයන් කුමන සත් ගුණධර්මය කරා කැඳවුයේද, එතුමා ඔවුන් අතර එම සත් ගුණ ධර්මයෙන්ම ආදර්ශමත්ව සිටියේය. එතුමා තම සහාබා වරුන්

අතර, තම දැනුම් ඥානය හා උපදෙස් මගින් (පමණක්) යහපත් ගුණධර්මයන් තොවැපිරී ඒවා තම ජීවිතයෙහි පිළිපැදීම මගින් වැළුරුවාය.

අනස් (රලි) තුමා මෙසේ පවසන්නේය.

[خدمت النبي ﷺ عشر سنين، والله ما قال لي أف قط ، ولا قال لشيء :

لم فعلت كذا ؟ وهلا فعلت كذا ؟]

(رواه مسلم)

මා තබි මුහම්මද (සල්) තුමාට වසර දහයක කාලයක් සේව කයෙකු ලෙස සිටිමි. එතුමා මාහට කිසිදු අවස්ථාවක ‘චි’ යනු වෙන් පිළිකුල් ලෙස නොකිවවෙය. කිසියම් කාර්යයක් පිළිබඳව ඇයි ඔබ මෙසේ කළේ? ඇයි ඔබ මෙසේ නොකළේ? යනුවෙන්ද නොඇසීය. (මුස්ලිම් ග්‍රන්ථය ඇසුරෙනි)

[كنت أمشي مع رسول الله ﷺ وعليه برد غليظ الحاشية ، فأدركه أعرابي فجبذه جبذة شديدة ، حتى نظرت في صفحة عاتق رسول الله ﷺ ، وقد أثرت به حاشية البرد من شدة الجبذة ، ثم قال: يا محمد مر لي من مال الله الذي عندك! فالتفت إليه رسول الله، وضحك، وأمر له بعطاع]

(رواه البخاري)

මා මුහම්මද තබිතුමා සමග ගමන් කරමින් සිටිමි. එතුමා මන මහන දාර(වට්ටි)යෙන් යුත් පොරොත්තාවක් තිබින. ගම්වැසි යෙකු පැමිණ එය තදෙන් ඇද්දේය. මා තබිතුමාගේ උරහිස කරා බැලුවෙමි. තදෙන් ඇදූ නිසා පොරොත්තා දාරයේ ප්‍රතිබිම්බය එහි පැණින. පසුව ඔහු ‘මුහම්මද, ඔබ සතුව ඇති අල්ලාහ්ගේ සම්පත්වලින් මාහට නිකුත් කරන ලෙසට අණ කරන්න යනුවෙන් කීය. එවිට එතුමා ‘ඔහු කරා බලා සිතහව්වෙන් පසු ඔහුට එය නිකුත් කරන මෙන් අණ කළාය. (බුහාරි ග්‍රන්ථය ඇසුරෙනි)

තඛිතුමා තම නිවසෙහි කුමක් කරන්නෙහිද ? යනුවෙන් එතුමාගේ බිරිඳයෙක්වූ ආයිෂා (රලි) තුමියගෙන් විමසුවිට, එතුමිය ‘තඛිතුමා නිවැස් කටයුතුවලදී (තම බිරිඳත්භව) සහාය දක්වන්නේය. සලාතයෙහි වෙලාව පැමිණ විගස දෝවනය කරමින් සලාතය සඳහා පිටත්වන්නේය.

තඛිතුමාගේ අනුගාමික අබ්දුල්ලාහ් බින් හාරිද් (රලි) තුමා මෙසේ පවසන්නේය.

(رواه الترمذی) [ما رأيت أحداً أكثر تبسماً من رسول الله ﷺ]

තඛි මුහම්මද (සල්) තුමාට වඩා වැඩියෙන් මද සිනහවන කිසියම් දෙනෙකු මා නොදිටිමි.

(නිර්මිදි ග්‍රන්ථය ඇසුරෙනි)

තඛිතුමාගේ ප්‍රසිද්ධ ගුණාංගයන් අතර එතුමා ලෝභකමෙන් තොර දානය කිරීමෙහි යහපත් ශීලයාය. සත්‍ය භාවයෙන් කිසිවිටක පසුබට නොවන ඥාතීන් වන්නාය. තීන්දු කිරීමෙහි කිසිවිටක අසාදාරණකම් නොකරන සුක්ති ගරුක පුද්ගලයාය. තම ජීවිතයෙහිම සත්‍යශීලයා හා විශ්වාස වන්නා ලෙස බැලිලාවය. තඛි මුහම්මද (සල්) තුමාගෙන් කිසියම් දෙයක් අයැද, එතුමා එය නොමැති බව කිසියම් දිනක නොපැවැසූ බව ජාබිර් (රලි) තුමා පවසන්නේය.

(බුහාරි හා මුස්ලිම් ග්‍රන්ථ ඇසුරෙනි)

තඛිතුමා තම අනුගාමිකයන් සමග යහළු විභිච්චෙහි යෙදී සිටින්නේය. ඔවුහු සමග එක්වමින් ඔවුන්ගේ දරුවන් සමග විනෝද කරන්නේය. දරුවන් තම මවෙකැක්කුවෙහි වාඩි කරවා ගන්නේය. ආගන්තුක සංග්‍රහ සඳහා කරන ආරාධනා පිළිගත්තෙකු ලෙසද, රෝගීන්ගේ සුවදුක් ගැන විමසන්නෙකු ලෙසද, තම වැරදින් සඳහා පවසන නිදහසට කරුණු පිළිගන්නෙකු ලෙසද සිටියේය.

තඬිතුමා තම අනුගාමිකයන්, ඔවුන් ප්‍රියවන තමිවලින් කෑද වන්නේය. තමා සමග කරන කිසියම් කෙනෙකුගේ කතාබහ විසන්ධි නොකරන්නේය. එතුමාගේ අනුගාමිකයා වූ අබු කානාදා (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

තඬිතුමාට හමුවීම සඳහා නජ්ජාසි රජතුමාගේ දූත පිරිසක් පැමිණ අවස්ථාවේ එතුමා ඔවුන්ට ආවර්ණ කළේය. එවිට එතුමා ගේ අනුගාමිකයෙකු ‘මඬිතුමා වෙනුවෙන් (ආවර්ණ කිරීමට) අපි සිටින්නෙමු’ යනුවෙන් කීහ. එයට එතුමා ‘ඔවුන් අප සහෝදරයින්ට ගරු කළහ. එහෙයින්, මා ඔවුන්ට ආවර්ණ කිරීමට ප්‍රියවෙමි’ යනුවෙන් පැවැසීය. තවද, එතුමා ‘මාද (අල්ලාහ්ගේ) දාසයෙකි. දාසයෙකු ආහාර පානය අනුභව කරන සේම මාද ආහාර පානය අනුභව කරන්නෙමි’ යනුවෙන්ද පැවැසීය. එතුමා බුරුවා මත ගමන් කරන්නේය. දිළින්දන්ගේ සුව දුක් විමසන අතර ඔවුන් සමග එකට අසුන්ගෙන සිටින්නේය.

ඝතයභාවය

නියත වශයෙන්ම, මුස්ලිම් වරයා තම දෙවියා හා අන් සියලු මිනිසුන් සමග සත්‍ය භාවයෙන් සිටී. එසේම, සෑම අවස්ථාවකින් තම ප්‍රකාශ හා ක්‍රියාවලදීද සත්‍ය භාවයෙන් සිටී. අල්ලාහ් මෙය මෙසේ පවසන්නේය.

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ﴾ [التوبة: 119]

විශ්වාසවන්තයින්, අල්ලාහ් කෙරෙහි බියෙන් සිටින්න. තවද, සත්‍ය වන්තයන් සමග සිටින්න.

(අල්කුර්ආන්-9:119)

ආදාෂා (රලි) තුමිය මෙසේ පවසන්නීය.

[... من الكذب إلى رسول الله ﷺ] (رواه أحمد)

අසත්‍යතාවයට වඩා ඉතාමත් පිළිකුල් ගුණාංගයක් මුහම්මදු (සල්) තුමාට නොතිබින.

(අත්මද් ග්‍රන්ථය ඇසුරෙනි)

විශ්වාස වත්තයා බියගුල්ලා ලෙස සිටීද? යනුවෙන් තබ්තුමා ගෙන් ප්‍රශ්න කළ විට එතුමා ‘මව සිටී’ යනුවෙන්ද, විශ්වාස වත්තයා ලෝභයා ලෙස සිටීද? යනුවෙන් ප්‍රශ්න කළ විට එතුමා ‘මව සිටී’ යනුවෙන්ද පැවැසූ අතර, විශ්වාස වත්තයා අසත්‍ය වත්තයා ලෙස සිටීද? යනුවෙන් ප්‍රශ්න කළවිට එතුමා ‘නොසිටී’ යනුවෙන්ද පැවැසීය.

(ඉඅත්තා ග්‍රන්ථය ඇසුරෙනි)

ධර්මය පිළිබඳ කාර්යයන් අසත්‍ය කිරීම, අකුසල් අතරින් ඉතා පිළිකුල් කමක්ද, අසත්‍ය වර්ගයන් අතර ඉතා දුෂ්ට කමක්ද වේ. එයට කුලිය, අපායයෙකි. මක්නිසාදයත්, තබ් මුහම්මදු (සල්) තුමා මෙසේ පවසන්නේය.

[من كذب علي متعمداً فليتبوأ مقعده من النار] (رواه البخاري)

කවරෙකු හෝ මා ගැන මිනැකමින් අසත්‍ය පවසන්නේද, මහු තම අසුන (ස්ථානය) අපායයෙහි පිළියෙල කරගනු.

(බුහාරි ග්‍රන්ථය ඇසුරෙනි)

දරුවන් සත්‍යභාව ගුණ ධර්මයෙහි වර්ධනයවීමට ඉස්ලාම් ධර්මය දරුවන්ගේ සිත් සතන්තුල එය වැපිරීම සඳහා උනන්දු කරයි.

තබ්තුමා පැවැසූ බව අබුහුරෙරා (රළු) මෙසේ පවසන්නේය.

[من قال لصبي: تعال، هاك، ثم لم يعطه فلهي كذبة] (رواه أحمد)

කවරෙකු හෝ දරුවෙකු අමතා ‘එන්න මෙය රැගෙන යන්න’ යනුවෙන් කැඳවා පසුව ලබා නොදෙන්නේද, එයද අසත්‍යයෙකි.

(අත්මද් ග්‍රන්ථය ඇසුරෙනි)

විනෝදයට වුවද අසත්‍යය කීමෙන් වැළකී සිටින ලෙසට තබා තමා තම සමාජයත් උනන්දු කර සිටින අතර, විනෝදයට හෝ අසත්‍යය ප්‍රකාශ කිරීමෙන් වැළකී සිටින්නාට ස්වර්ග මධ්‍යයෙහි මාලිගාවක් තනනු ලබන බවට පොරොන්දුවද පළ කරයි. එතුමා මේ ගැන මෙසේ පවසන්නේය.

[أنا زعيم بيت في وسط الجنة ، لمن ترك الكذب وإن كان مازحاً]

(رواه أبو داود)

විනෝදයට වුවද, අසත්‍ය ප්‍රකාශ කිරීමෙන් වැළකී සිටින්නාට ස්වර්ග මධ්‍යයෙහි මාලිගාවක් ලබා දීමට මා පොරොන්දු වෙමි.

(අබුදාවුද් ගුන්ථය ඇසුරෙනි)

වෙළෙන්දා තම භාණ්ඩ පිළිබඳව විවරණය කිරීමේදී අසත්‍ය පැවැසීමට ඉඩ ඇත. මේ ගැන තබා මුහම්මදු (සල්) තුමා මෙසේ අවවාද කරන්නේය.

[لا يحل لمسلم، يبيع سلعة ، يعلم أن بها داء إلا أخبر به] (رواه البخاري)

භාණ්ඩයෙහි අඩුපාඩුකම් තිබීම දැනගෙනද, එය නොපවසා විකිණීම කිසියම් මුස්ලිම් වරයෙකුට හලාල් (අනුමත) නොවන්නේය.

(බුහාරි ගුන්ථය ඇසුරෙනි)

භාරකාරත්වය

ඉස්ලාම් ධර්මය, භාරකාරත්වය තිසි පරිදි රකින ලෙසත්, මිනිසා තමා ඉටු කරන කාර්යයන් ලොකු හෝ කුඩා හෝ වෙඩා ඒ සියල්ලෙහි තම දෙවියා තමාව බලා සිටින බව සිතා ක්‍රියා කළ යුතු බවත් තමා පිළිපදින්නන්ට අණ කරයි. එහෙයින්, මුස්ලිම් වරයෙකු තමාට අල්ලාස් නියමකර ඇති කාර්යයන් ඉටු කිරීමෙහි හා මිනිසුන් අතර පවතින හැසිරීමෙහි (එනම් තමාට

පවරනලද භාරකාරත්වයෙහි) විශ්වාස භාවයෙන් සිටිය යුතුයි. භාරකාරත්වය යනුවෙන් හැඳින්වෙන්නේ, මිනිසා තමාට පවරන ලද කාර්යයන් පරිපූරණයෙන් ඉටු කිරීමට උනන්දු වීමකි. මෙය අල්ලාහ් මෙසේ පවසන්නේය.

﴿إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَىٰ أَهْلِهَا، وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ

[النساء: ٥٨]

تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ﴾

මබලාට පවරන ලද භාරකාරත්වය එහි හිමිකරුවන්ට භාර කරන ලෙසද, මිනිසුන් අතර තීන්දු කරන්නේනම්, යුතුකමින් තීන්දු කරන ලෙසද අල්ලාහ්, අණ කරයි.

(අල්කුර්ආන්-4:59)

තබ් මුහම්මද් (සල්) තුමා මෙසේ පවසන්නේය.

[لا إيمان لمن لا أمانة له... (رواه أحمد)]

භාරකාරත්වය පිළිබඳ විශ්වාසනීය භාවය නොවන්නාට විශ්වාසය (ර්මාන්) නොවන්නේය.

(අහ්මද් ග්‍රන්ථය ඇසුරෙනි)

භාරකාරත්වය පිළිබඳ විශ්වාසනීය භාවය යනුවෙන් හැඳින්වෙන්නේ, සමහරයන් දැන සිටින පරිදි තමා වෙත භාරකරනලද භාණ්ඩ පුරකීම පමණක් නොවන අතර, එය ඉතාමත් තේරුම් සහිතයෙකි. භාරකාරත්වය පිළිබඳ විශ්වාසනීය භාවය ඉටුකිරීම යනුනේ, තමා වෙත පවරන සෑම කාර්යයක් හා ක්‍රියාවක් එය මෙලොව හෝ පරලොව පිළිබඳ කරුණු හෝ වේවා එවා විශ්වාසයෙන් ඉටු කිරීමකි.

බැගැපත්කම

මුස්ලිම්වරයා තමාට පහත් කොට තිත්දා නොකර, බැගැපත් කමෙන් ක්‍රියා කළ යුතුයි. ඒ අතරම කිසියම් අවස්ථාවක හෝ අභාකාර කමෙන් නොසිටිය යුතුයි. අල්ලාහ් මේ ගැන මෙලෙස පවසන්නේය.

﴿واخفض جناحك لمن اتبعك من المؤمنين﴾ [الشعراء: 215]

තවද, (තඹතමනී) මඟව පිළිපදින විශ්වාසීන් අතර, උරහිස පහත්කර (සිතිදු කමින්) හැසිරෙන්න.

(අල්කුර්ආන්-26:215)

තඹ මුහම්මදු (සල්) තුමා මෙසේ පවසන්නේය.

[ما تواضع أحد لله إلا رفعه] (رواه مسلم)

අල්ලාහ් වෙනුවෙන් බැගැපත් කමින් හැසිරෙන කිසිවෙකුට අල්ලාහ් උසස් නොකර නොසිටී.

(මුස්ලිම් ග්‍රන්ථය ඇසුරෙනි)

[إن الله أوحى إلي أن تواضعوا حتى لا يفخر أحد على أحد، ولا يبغي

(رواه مسلم)

أحد على أحد]

මඟලාගෙන් කෙනෙකු අන් අයෙකුට අභාකාර හා අපරාධ නොකරන තරමට බැගැපත් කමින් හැසිරෙන ලෙස අල්ලාහ් මාහට (දේව හෙළිදරව්ව මගින්) දැනුම්දී ඇත.

(මුස්ලිම් ග්‍රන්ථය ඇසුරෙනි)

දිළින්නදන් හා දුප්පතුන් සමග අසුන් ගැනීම, ඔවුන් අතර තමා ශ්‍රේෂ්ඨයා ලෙස නොපෙන්වීම, මිනිසුන් සමග මුහුණේ ප්‍රබෝධයෙන් සිටීම හා කෙනෙකු අන් කෙනෙකුට වඩා ශ්‍රේෂ්ඨයා බවට නොසිතීම බැගැපත්කමෙහි භාහිර ප්‍රතිරූපයන්ය.

තනි මුහම්මද් (සල්) තුමා සමාජයෙහි චක්‍රාවර්තයා ලෙස සිටි තම නිවස අතුලාමින්ද, එළවත්ගෙන් කිරි දොවමින්ද, ඉරුණු තම ඇඳුම් පැළඳුම් මසා ගනිමින්ද, තම ආවරණ කාරයා සමග (එකට වැඩවී) ආහාර පානය අනුභව කරමින්ද, වෙළඳ පොළට ගොස් අවශ්‍ය දේ මිළදී ගනිමින්ද, කිසියම් හේදයකින් තොරව වැඩිහිටියන්, කුඩා අය, පොහොසත් හා දිළිඳුන්ද සමග අතිතත ගෙන මුඛවර්ණනා කරමින්ද සිටියේය.

ලැජ්ජාවීම

ලැජ්ජාවීම විශ්වාසයේ කොටසකි. ලැජ්ජාව කුසල් ගෙනදේ. මේ පිළිබඳව බුහාරි හා මුස්ලිම් ග්‍රන්ථවල තනි මුහම්මද් (සල්) තුමාගේ වදනක් වාර්තාවේ. එතුමාගේ මෙවැනි විශිෂ්ට ගුණාංග යන් මුස්ලිම් වරුන්ට ආදර්ශමත්ව පවතී. මක්නිසාදයත්, තනි තුමා අධිකව ලැජ්ජා වන්නෙකු ලෙස සිටියේය.

අබු සර්ද් (රලි) තුමා මෙසේ පවසන්නේය.

[...إذ رأى شيخاً يكره عرفة في وجهه] (رواه البخاري)

තනිතුමා පිළිකුල් දෙයක් දුටුවේද, එතුමාගේ මුහුණයෙහිම ඒ බව අපි දැන ගනිමු. (බුහාරි ග්‍රන්ථය ඇසුරෙනි)

මුස්ලිම් වරයෙකුගේ ලජ්ජාව සත්‍යය පැවැසීමට හෝ දැනුම් ඥානය ලබා ගැනීමට හෝ යහපත් කාර්යයන් කෙරෙහි අණ කිරීමට හෝ අයහපත් ක්‍රියාවන්ගෙන් වැළකී සිටීමට හෝ බාධා වත් ලෙස නොපවතී. උම්මු සුමුලම් (රලි) තුමියගේ ලැජ්ජාව තනිතුමාගෙන් මෙසේ ඇසීමට බාධාවක් නොවීය. 'අල්ලාහ්ගේ දූතයානෙහි, සත්‍යය පැවැසීමට නිසැකයෙන්ම, අල්ලාහ් ලැජ්ජා නොවන්නේය. ස්ත්‍රියෙකුට සිහිනයෙහි ධාතුව පිටත් වූයේනම්, ඇයට ස්නානය කිරීම අනිවාර්යද?' යනුවෙන් එතුමිය ඇසීය.

එයට එතුමා ‘මව් ඇය ධාතුව දුටුවෙනම්, ජල ස්නානය කිරීම අනිවාර්ය වේ’ යනුවෙන් පැවැසීය.

(බුහාරි ග්‍රන්ථය ඇසුරෙනි)

එසේම, ලැප්ජාවීම, අකුසල් කාර්යවල යෙදීම, තමාට පැවැරූ කාර්යයන් අඩාල කිරීම, මිනිසුන්ගේ රහස්‍යයන් එළි කිරීම හා මවුන්ට පීඩා කිරීම යනාදි කාර්යයන් වළක්වයි.

අල්ලාහ් වෙනුවෙන් ලප්ජාවීම ඉතා උතුම්ය. එනිසා, විශ්වාස වන්තයා තමා මැවූ දෙවියාට ලැප්ජා විය යුතුයි. මහු මහුව මො මහුට දායාදයන් ලබා දුන්නේය. එනිසා මහුට වහල් වීමෙන්ද, මහුගේ දායාදයන් වෙනුවෙන් තුනි පුදකිරීමෙන්ද අඩුපාඩු කිරීමට මුස්ලිම් වරයා ලැප්ජාවිය යුතුයි. තනි මුහම්මද් (සල්) තුමා මෙසේ පවසන්නේය.

[فأحق أن يستحيامن الناس] (رواه البخاري)

මිනිසුන්ට වඩා ලප්ජාවීමට අල්ලාහ් තමා ඉතාමත් සුදුස්සාය.

(බුහාරි ග්‍රන්ථය ඇසුරෙනි)

අශතපත් ගුණාංගයන්

අපරාධ කිරීම

සත්‍ය මුස්ලිම් වරයාගෙන් කිසියම් කෙනෙකුට හෝ නිත්‍යානුකූලව නොසිදුවේ. ඉස්ලාමය අපරාධ කිරීම තහනම් කරයි. මේ බව අල්ලාහ් මෙසේ පවසන්නේය.

﴿ومن يظلم منكم نذقه عذابا كبيرا﴾ [الفرقان: 19]

තවද, මබලා අතර, කවරෙකු අපරාධ කරමින් සිටින්නේද, අපි මහුට විශාල වෙදනාවක් (හුක්ති විඳීමට) ඇති කරන්නෙමු.

(අල්කුර්ආන්-25:19)

හදිස් කුදුස්හි අල්ලාහ් පැවැසූ බව මෙසේ වාර්තාවේ.

[إني حرمت الظلم على نفسي وجعلته بينكم محرما فلا تظالموا] (رواه مسلم)

මාගේ දෘෂ්ටි, අපරාධය මා මාගේ නහනම් කළෙමි. එය මබලා අතරද නහනම් ලෙසට පත් කළෙමි. එනිසා, මබලා කිසි යම් කෙනෙකුට හෝ අපරාධ නොකරන්න.

(මුස්ලිම් ග්‍රන්ථය ඇසුරෙන්)

අපරාධය වර්ග තුනකට බෙදේ. ඒවා මෙසේය.

1-දෙවියාට කරන අපරාධය

දෘෂ්‍යා නම දෙවියාට කරන අපරාධය මහුව ප්‍රතික්ෂේප කිරීමෙන් සිදුවේ. අල්ලාහ් මෙසේ පවසන්නේය.

[البقرة: ٢٥٤] ﴿والكافرون هم الظالمون﴾

ප්‍රතික්ෂේප කරන්නන් හෙතම අපරාධ කරුවන්ය.

(අල්කුර්ආන්-2:254)

සමහර ඇදහීමයන් අල්ලාහ් හැර වෙනත් කෙනෙකුට යොමු කිරීම සේම, මහුගේ ඇදහීමයන්හි සමාන කිරීමෙන්ද මෙය සිදුවේ. අල්ලාහ් මෙසේ පවසන්නේය.

[لقمان: ١٣] ﴿إن الشرك لظلم عظيم﴾

නියත වශයෙන්ම, අල්ලාහ්ට සමාන කිරීම ඉමහත් අපරාධයෙකි.

(අල්කුර්ආන්-31:13)

2-මිනිසාට කරන අපරාධය

මිනිසා අත් මිනිසාට කරන අපරාධය මවුන්ගේ නම්බුව, ගර්භය හා ධනයන් කෙරෙහි අක්‍රමවත් ලෙස හානි ඇති කිරීමෙන් සිදුවේ. තනි මුහම්මද් (සල්) තුමා මෙසේ පවසන්නේය.

[كل المسلم على المسلم حرام : دمه، وماله، وعرضه] (رواه البخاري)

සෑම මුස්ලිම් වරයාගේම ප්‍රාණය, සම්පත හා නම්බුව වෙනත් මුස්ලිම් වරයාට තහනම්ය.

(බුහාරි ග්‍රන්ථය ඇසුරෙනි)

[من كان عنده مظلمة لأخيه من عرض أو شيء فليتحلله منه اليوم من قبل أن لا يكون دينار ولا درهم ، إن كان له عمل صالح أخذ منه بقدر مظلمته ، وإن لم يكن له حسنات أخذ من سيئات صاحبه فحمل عليه]

من كان عنده مظلمة لأخيه من عرض أو شيء فليتحلله منه اليوم من قبل أن لا يكون دينار ولا درهم ، إن كان له عمل صالح أخذ منه بقدر مظلمته ، وإن لم يكن له حسنات أخذ من سيئات صاحبه فحمل عليه]

[من كان عنده مظلمة لأخيه من عرض أو شيء فليتحلله منه اليوم من قبل أن لا يكون دينار ولا درهم ، إن كان له عمل صالح أخذ منه بقدر مظلمته ، وإن لم يكن له حسنات أخذ من سيئات صاحبه فحمل عليه]

(رواه البخاري)

කවරෙකු හෝ තම සහෝදරයාට අවනම්බුවට පත්කර හෝ කිසියම් දෙයක් පැහැර ගෙන හෝ අපරාධ කළේද, දිනාර් හා දිර්හම් (කිසිවෙකු) පල නොදෙන දිනය පැමිණීමට පෙර ඔහු එම අපරාධයෙන් නිදහස්වී සිටිය යුතුය. ඔහු සතුව කුසල් තිබේනම්. ඔහු කළ අපරාධයෙහි ප්‍රමාණයට එයින් ගැනෙනු ලැබේ. ඔහු සතුව කුසල් නොවන්නේනම්. ඔහු මගින් අපරාධයට ලක්වූ තැනැත්තාගේ අකුසල් ඔහු මත පවතිනු ලැබේ.

(බුහාරි ග්‍රන්ථය ඇසුරෙනි)

3-සිය ආත්මයට කරන අපරාධය

මිනිසා තමාගේ ආත්මයට කරන අපරාධය, තහනම් කාරය යන්නේ යෙදීමෙන් සිදුවේ. අල්ලාහ් මෙසේ පවසන්නේය.

﴿وما ظلمونا ولكن كانوا أنفسهم يظلمون﴾ [البقرة: ٥٧]

තවද, ඔවුන් අපහට අපරාධ නොකළහ. නමුදු, ඔවුන් තම ආත්මයටම අපරාධ කරමින් සිටියහ.

(අල්කුර්ආන්-2:57)

තහනම් දේහි යෙදීම තම ආත්මයටම කරන අපරාධයෙකි.
මන්ද, මෙසේ යෙදීම අල්ලාහ්ගේ දඩුවම අනිවාර්ය කරයි.

රර්ෂන කිරීම

මුස්ලිම්වරයා වැළකී සිටීමට අනිවාර්යවූ නින්දිත ගුණාංග යන් අතර රර්ෂයා කිරීමද එකකි. මක්නිසාදයත්, අල්ලාහ් තම දාසයන්ට බෙදා ඇති දේ කෙරෙහි ප්‍රතික්ෂේප කිරීම මෙහි සිදු වන්නේය. අල්ලාහ් මෙසේ පවසන්නේය.

[النساء: ٥٤] ﴿يُحْسِدُونَ النَّاسَ عَلَىٰ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ﴾

අල්ලාහ් මිනිසුන්ට ලබාදී ඇති මුහුණේ දායාදයන් පිළිබඳව මවුන් රර්ෂයා කරන්නෙහිද ?

(අල්කුර්ආන්-4:54)

රර්ෂයාව වර්ග දෙකකින් සමන්විතවේ.

- 1-පුද්ගලයෙකු සතු සම්පත් හෝ දැනුම් ඥානය හෝ බලය යන දායාදයන් තමාට ලැබීම සඳහා මුහුණත් ඉවත් විය යුතුයි යනුවෙන් ආශාවීම.
- 2-පුද්ගලයෙකු සතු දායාදයන් තමාට නොලැබුවද, මුහුණත් ඉවත්විය යුතුයි යනුවෙන් ආශාවීම.

තබ් මුහම්මදු (සල්) තුමා මෙසේ පවසන්නේය.

[إياكم والحسد، فإن الحسد يأكل الحسنات كما تأكل النار الحطب]

(رواه أبو داود)

[العشْب]

රර්ෂයා කිරීම ගැන මා මබලාට අවවාද කරමි. මක්නිසාදයත්, ගින්න දර මිටිය විනාශ කරන සේම, රර්ෂයාව කුසල් කාර්ය යන් විනාශ කරයි.

(අබුදාවුද් ගුන්රය ඇසුරෙනි)

පුද්ගලයෙකු සතුව ඇති දායාදයන් ඉවත්විය යුතුයි යනුවෙන් අපේක්ෂා නොකර, එවන් පුද්ගලයා සතු දායාදයන් තමන්හටද ලැබීමට අපේක්ෂා කිරීම රර්ෂයා නොවන්නේය.

වංචා කිරීම

මුස්ලිම් වරයා තම සහෝදරයින් අතර විශ්වාසියෙකු ලෙස සිටිය යුතු අතර, කිසියම් කෙනෙකුට හෝ වංචා නොකළ යුතුයි. එනිසා, තමාට කැමැතිවන දේම තම සහෝදරයාටද කැමැතිවිය යුතුයි. මුස්ලිම් ග්‍රන්ථයෙහි වාර්තාවී ඇති පරිදි මුහම්මදු (සල්) තුමා ‘කවරෙකු අපට රැවටෙන්නේද? ඔහු අපේ අයෙකු නොවන්නේය’ යනුවෙන් පවසන්නේය.

දිනක් තබ් මුහම්මදු (සල්) තුමානන් (කඩ විදියෙහි) ආහාර ගොඩක යාබදව ගමන් කළ අවස්ථාවේ තම අත එහි ඇතුළු කළ විට එහි තැන ගතිය දැනගත් එතුමා ‘ආහාර වෙළෙන්දනි, මෙය කුමක්ද? යනුවෙන් විමසීය. එයට ඔහු ‘අල්ලාහ්ගේ දූතයා නෙහි, වැහි ප්ලයෙන් එය තැමින්’ යනුවෙන් කීය. එවිට එතුමා ‘මිනිසුන්ගේ බැල්මට දැනෙන පරිදි එය උඩට දැමිය නොහැකි ද?’ යනුවෙන් අසමින් ‘කවරෙකු අපට වංචා කරන්නේද? ඔහු අපට අයත් අයෙකු නොවන්නේය’ යනුවෙන් පැවැසීය.

(මුස්ලිම් ග්‍රන්ථය ඇසුරෙන්)

අහංකාර කිරීම

සමහර අවස්ථාවක මිනිසා තම දැනුම් ඥානය පිළිබඳව අහංකාර කරයි. එමගින් ඔහු වෙනත් මිනිසුන්ට හෝ දැනුම් ඥාන වන්තයින්ට හෝ වඩා තමා ශ්‍රේෂ්ඨයා බව සිතා ඔවුන්ව පහත් කමින්ද දකින්නට පටන් ගනී. සමහර අවස්ථාවක මිනිසා තම ධනය ගැන අහංකාර කරයි. මෙමගින් ඔහු තමා අත් මිනිසුන්ට වඩා ශ්‍රේෂ්ඨයා ලෙස සිතයි. එසේම සමහර අවස්ථාවක මිනිසා

තම කුසලතා හෝ ඇදහීමෙන් හෝ මෙවැන්නන් ගැනද අහංකාර කරමින් සිටින්නේය.

නමුත්, සත්‍ය මුස්ලිම්වරයා මෙවන් අහංකාර කමෙන් වැළකී සිටිමින් ඒ පිළිබඳව අවධානයෙන් සිටී. නිසැකයෙන්ම මෙන්නාන් (යක්ෂයා) ස්වර්ගයෙන් පිටමත්වීමට හේතුවූයේ ඔහුගේ අහංකාරකම බව මුස්ලිම්වරු සිතයි. එසේම, ආදම් (අදම) තනිතනම (හිස නම) සුප්පුදය කරන ලෙසට අල්ලාහ් ඔහුට අණ කළ විට ඔහු 'මා ඔහුට වඩා ශ්‍රේෂ්ඨයාය. ඔබ මාව දල්වන ගින්නෙන් නිර්මාණය කළේය නමුත්, ඔබ ආදම් මාව වෙ පස්වලින්ය' යනුවෙන් කිය. මෙය ඔහු අල්ලාහ්ගේ දායාදයෙන් පිටමත් කිරීමට හේතු විය. මෙම අහංකාර කමට මාෂධය වන්නේ, මිනිසෙකු තමාට අල්ලාහ් අදට ලබාදී ඇති දැනුම් දැන, ධනය හා ආරෝග්‍ය භාවය වැනි දායාදයන් කිසියම් මොහොතක හෝ උදුරා ගැනීමට අල්ලාහ් ඉතා ශක්ති වන්තයා බව තේරුම්ගෙන සිටීමකි.

ගුණාධර්මය වර්ධනය කිරීමේ මාර්ග

තම ආත්මයට හුරුවූ ගුණාංග වෙනස් කිරීම මිනිස් ස්වභාවයට ඉතා බරපතල කාර්යය යන්නෙහි කිසියම් සැකයක් නොමැත. නමුත් මෙය නොහැකි කාර්යයක්ද නොවන්නේය. එබැවින්, විවිධ කාරණාවන් හා මාර්ගයන් මගින් මිනිසා යහපත් ගුණාංගයන් වර්ධනය කළ හැක. ඒවා මෙසේය.

1-සත්‍ය ප්‍රතිපත්තිය

ප්‍රතිපත්තිය විශිෂ්ටම කරුණකි. වැඩි වශයෙන් මිනිසාගේ ගුණාංගයන් ඔහුගේ චින්තනා ප්‍රතිපත්තිය හා ඔහු පිළිපදින ධර්මයෙහි ප්‍රතිඵලයක් බව පවතී. එපමණක් නොව, තියන වශයෙන්ම, ප්‍රතිපත්තිය හෙතම විශ්වාසයෙකි.

විශ්වාසීන් අතරෙහි, විශ්වාසයෙහි පරිපූරණ වත්තයා මවුන් අතර සිටින සත් ගුණධර්ම ශීලයාය. ප්‍රතිපත්තිය තිසි ලෙස පවතින්නේනම්, එමගින් ගුණධර්මයන්ද යහපත් ශීලයෙන් පවතී. සත්‍ය ප්‍රතිපත්තිය මහුට සත්‍ය භාවය, දානය කිරීමේ හැකියාව, ඉවසීම, චිරකම යන සත් ගුණධර්මයන් කෙරෙහි රුකුල් දෙයි. එසේම, අසත්‍ය භාවය, ලෝභකම නොදැනුවත් කම යන අයහපත් ගුණාංගයන් කෙරෙහි මහුට වළක්වයි.

2-ප්‍රාර්ථනාව

ප්‍රාර්ථනාව ඉතා විශාලම දොරවුවකි. එය දායකයකුට විවෘත වූයේනම්, එම මාර්ගයෙන් කුසල් හා දායාදයන් අඛණ්ඩවම පැමිණෙමින් පවතී. කවරෙකු යහපත් ගුණධර්මයන් පිළිපැදීමට හා අයහපත් ගුණාංගයෙන් වැළකී සිටීමට අපේක්ෂා කරන්නේද, මහු අල්ලාහ් කරා යොමුවිය යුතුය. මහු මහුට යහපත් ගුණධර්මයන් වර්ධනය කර, අයහපත් ගුණාංගයන් මහුගෙන් ඉවත් කරයි.

මෙම කරුණු මත හා වෙනත් කාරණා අනුව ප්‍රාර්ථනා කිරීම ඉතා ප්‍රයෝජන දායකය. මෙතිසා නබි මුහම්මද් (සල්) තුමා තම දෙවියා වෙත ඉතා කීකරුවෙන් තමාට යහපත් ගුණධර්මයන් ලබා දෙන ලෙස අධිකව ප්‍රාර්ථනා කරන්නේය. එතුමා සලාතයේ ආරම්භක ප්‍රාර්ථනාවේදී මෙසේ ප්‍රාර්ථනා කරමින් සිටින්නේය.

اللهم اهْدني لأحسن الأخلاق ، لا يهدي لأحسنها إلا أنت ،

واصرف عني سيئها ، لا يصرف عني سيئها إلا أنت [(رواه مسلم)

දෙවියනේ, සත් ගුණධර්මයන් කරා මාගට සුමග පෙන්වනු මැනවි. සත් ගුණධර්මයන් කරා මාගට සුමග පෙන්වන්නා මඬ හැර අන් කිසිවෙකු නොමැත. අයහපත් ගුණාංගයන්

මගෙන් ඉවත් කරනු මැනවි. අයහපත් ගුණාංගයන් මගෙන් ඉවත් කරන්නෙකු මඟ හැර අන් කිසිවෙකු නොමැත.

(මුස්ලිම් ග්‍රන්ථය ඇසුරෙනි)

3-සටන් කිරීම

මෙම කාර්යයෙහි සටන් කිරීම ප්‍රධාන කාරුණිකයකි. සත් ගුණධර්මයන් පිළිපැදීමටත්, අයහපත් ගුණාංගයෙන් වැළකී සිටීමටත් තම සිත්සතත් සමග කවරෙකු සටන් කරන්නේද, ඔහුට අධික කුසල් ලැබෙන අතර, ඔහු වඩා පිරිවරාමින් ඇති අකුසල් ඉවත්වේ.

යහපත් ගුණ ධර්මයන් අතර ස්වභාවික හා උනන්දුවෙන් තමා වර්ධනය කරගන්නා යහපත් ගුණාංගයන් ඇත. සටන් කිරීම යනුවෙන් හඳින්වන්නේ, පුද්ගලයෙකු තම සිත්සතත් සමග වරක් හෝ දෙවරක් හෝ කිසි වතාවක් හෝ සටන් කිරීමක් නොවේ. නමුදු, සටන් කිරීම යනු මරණය දක්වාම සටන් කිරීමකි. මක්නිසාදයත්, සටන් කිරීම ඇදහීමයෙකි. අල්ලාහ් මෙසේ පවසන්නේය.

[﴿إِذَا جَاءَ أَحَدُكُمُ الْمَرْيَةَ﴾]

මඟට මරණය සිදුවන තෙක් මඟ දෙවියාව අදහන්න.

(අල්කුර්ආන්-15:99)

4-ස්ව පරීක්ෂා කිරීම

තම අයහපත් ගුණාංග කෙරෙහි එහි නිවැරදි භාවය ගැන තමා විසින්ම ස්වපරීක්ෂා කළ යුතු අතර, තැනන වරක් මෙම ගුණාංගයෙහි නොයෙදීමට අධිටන් කළ යුතුය.

5-සත් ගුණාධර්ම මගින් සිදුවන කුසල් ගැන සිතීම

නියත වශයෙන්ම, සමහර කාර්යයන්හි පල ප්‍රයෝජනයන්

පිළිබඳව දැන සිටීම හා එහි අවසාන යහපත් තීරණය ගැන සිතුවිලිමත් වීම, ඒවා ක්‍රියා කිරීමටත් පිළිපැදීමටත් ඒ වෙනුවෙන් උනන්දු වීමටත් ඉමහත් හේතු දායක වන්නේය.

6-අයහපත් ගුණාංගයෙහි අවසානය ගැන සිතීම

එනම්, අයහපත් ගුණාංගය මගින් සිදුවන ස්ථිර කණගාටුව, අඛණ්ඩ ශෝකය, හානිය, දුක හා මිනිසුන්ගේ සිත් සතත් තුළ සිදුවන අසතුට යනාදියත් ගැන සිතා බැලිය යුතුයි.

7-සිත පදම් කිරීමෙහි අවිශ්වාස නොකිරීම

අවිශ්වාස කිරීම මුස්ලිම් වරයාට යහපත් නොවන අතර, එය කිසිදු දිනක හෝ ඔහුට සුදුසුද නොවන්නේය. නමුත්, තම ඇල්ම ගස්කිමත් කර සිත්සතන පරිපූරණ කිරීමට හා තම අඩුපාඩු නිවැරදිකර ගැනීමට උත්සාහ කිරීම අවශ්‍යවේ.

8-මුහුණ ප්‍රබෝධවීම හා අප්‍රසන්නවීමෙන් වැළකීම

පුද්ගලයෙකු තම සහෝදර මුස්ලිම්වරයාට මුහුණේ ප්‍රබෝධයෙන් බැලීම දානායෙකි. එයට කුලියද ලැබෙන්නේය. තබි මුහම්මද (සල්) තුමා මෙසේ පවසන්නේය.

(تَبَسُّمُكَ فِي وَجْهِ أَخِيكَ صَدَقَةٌ) [أَخْرَجَهُ التِّرْمِذِيُّ]

ඔබ ඔබේ සහෝදරයාට මුහුණේ ප්‍රබෝධයෙන් බැලීම ඔබට දානායෙකි. (නිර්මිතී ග්‍රන්ථය ඇසුරෙනි)

[لَا تَحْقِرَنَّ مِنَ الْمَعْرُوفِ شَيْئًا وَلَوْ أَنْ تَلْقَى أَخَاكَ بِوَجْهِ طَلِقٍ]

(رواه مسلم)

ඔබ සහෝදරයාට මුහුණේ ප්‍රබෝධයෙන් හමුවීම ඇතුළු කිසි යම් යහපත් කාර්යයක්ද ඔබ ස්වල්ප ලෙස නොසිත්ත.

(මුස්ලිම් ග්‍රන්ථය ඇසුරෙනි)

9-නොදිවීම හා නොසැලකීම

මෙම ගුණාංග දෙක උගතුන් හා ශ්‍රේෂ්ඨයන්ගේ ගුණාංග වේ. මෙය ආදරය වර්ධනය කිරීමටත් එය අඛණ්ඩව පවත්වා ගෙන යාමටත්, විරෝධී භාවය වළලීමටත් සහයවේ.

10-ඉවසීම

ඉවසීම ගුණාංගයන් අතර ඉතා උතුම් හා ඥාන වන්තයන්ට සුදුසු සත් ගුණධර්මයෙකි. ඉවසීම යනුවෙන් හැඳින්වන්නේ, කෝපය නැගෙනවිට සිත මෙල්ල කිරීමකි. නමුදු, ඉවසිලි වන්තයා කෝප නොවී සිටීම ඉවසීමෙහි කොන්දේසියක් නොවන්නේය. ඔහු කෝපය නැගෙන විට තම ඉවසිලි භාවයෙන් එය මෙල්ල කරයි. කෙනෙකු ඉවසිලි භාවයෙන් සිටින්නේ නම්, ඔහුට ආදරය දක්වන්නන් අධික වන අතර, ඔහුව අමුස කරන්නන් අඩුවේ. ඔහුගේ තරාතිරමද උසස්වේ.

11-නුගතුවන්නේ ඉවත්වීම

කවරෙකු හෝ නුගතුවන්නෙක් ඉවත්වී සිටින්නේද, ඔහු තම නම්බුව රැකගෙන සිත්සතනට සැතපීම ලබා ගනී. එසේම තමාට බාධා කරන දේ කෙරෙහි සවන්දීමෙන් වැළකී සිටී. අල්ලාහ් මෙසේ පවසන්නේය.

﴿خَذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ﴾ [الأعراف: 199]

(තබ්තුමනි) සමාවනීය භාවය අනුගමනය කරන්න. කුසල් (කාර්යයන්) සිළිපදින මෙන්-අණ කරන්න. නුගතුවන්නේ වැළකී සිටින්න.

(අල්කුර්ආන්-7:199)

12-බැහොවැදීමෙන් වැළකීම

මින්සුන්ට බැණ වැදීමෙන් වැළකී සිටීම සත් ගුණධර්මයකි.

13-පිඩාවන් අමතක කිරීම

මෙය හිරිහැර කළ අය කෙරෙහි මෙහි සිත පවිත්‍රවීම සඳහා එම හිරිහැරයන් අමතක කළ යුතුය. මහුව අන් අය ලෙස නොසැළකිය යුතුය. මක්නිසාදයත්, තම සහෝදරයන් කළ හිරිහැරයන් අමතක නොකර ඒවා සිහිකර සිටින්නාව මුත් සමග උතුම් ජීවිතයක් ගත කළ නොහැක. එබැවින්, හැකි තාක් එම හිරිහැරයන් අමතක කළ යුතුය.

14-සමාවීම හා අකුසල් කරන්නාව කුසල් කිරීම

මෙසේ කිරීම තරාතිරම උසස්වීමට හේතු වන්නේය. තමාගේ සිතට මෙයින් සැකසීමද පළිගැනීමේ චේතනාවෙන් තිදහස්ද ලැබෙන්නේය.

15-දානය කිරීම

දානය කිරීම උතුම් ගුණධර්මයෙකි. ලෝභකම නින්දාව ඇති කරන සේම, දානය කිරීම ආදරය ඇති කරයි. අසතුව ඉවත් කරයි. යහපත් කිරීම් නාමය ලබාදී අඩුපාඩුකම හඟවයි.

16-අල්ලාහ්ගේ කුලිය සත්‍ය බව සිහිම

යහපත් ගුණධර්මයන් වර්ධනය කිරීමට සහායවන කාර්යයන් අතර උතුම් කාර්යය අල්ලාහ්ගේ කුලිය කෙරෙහි විශ්වාස කිරීමකි. මෙය ඉවසීම, සිත් සතන් සමග සටන් කිරීම හා මිනිසුන්ගේ හිරිහැරයන් ඉවසා සිටීම යනාදීන් සඳහා සහාය වන්නේය. කවරෙකු තම සත් ගුණධර්මයන්ට හා සිත් සතන් සමග කරන සටනට නිසැකව, අල්ලාහ් කුලිය පිරිනමන බව ස්ථිරයෙන් විශ්වාසය කරන්නේද, ඔහු සත් ගුණධර්මයන් වර්ධනයකර ගැනීමට උනන්දුව දක්වයි. මෙම මගෙහි මහු මුහුණපාන කරුණු සියල්ල මහුව පහසුවෙන් පවතී.

17-කෝපවීමෙන් වැළකීම

නියත වශයෙන්ම, කෝපවීම සිත්සතත් තුළ දැල්වන ගින් තෙකි. මෙය දඩුවම් කිරීමෙන්, පළි ගැනීමෙන් උසිගත්වයි. මිනිසා කෝපයට පත්වනවිට තම සිත්සතත මෙල්ලකර ගත් තේතම්, මහු තම ආත්ම ගෞරවය හා ගරුත්වය රැක ගනී. නිදහසට කරුණු සෙවීමේ නින්දාවෙන් හා දුකෙන් තමාව වළක්වා ගනී. අබුහුරෙරා (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

[جاء رجل فقال : يا رسول الله ، أوصني فقال : لا تغضب ، ثم ردد

(رواه البخاري)

مرارا، فقال: لا تغضب]

මිනිසෙකු පැමිණ ‘අල්ලාහ්ගේ දූතයානෙනි, මාගට උපදෙස් කරන්න’ යනුවෙන් තබි තුමාගෙන් විමසුකළ එතුමා ‘කෝප නොවන්න’ යනුවෙන් උපදෙස් කළේය. මහු නැවත නැවත උපදෙස් කරන මෙන් විමසීය. එවිටද ‘මබ කෝප නොවන්න’ යනුවෙන් එතුමා පැවැසීය.

(බුහාරි ග්‍රන්ථය ඇසුරෙනි)

18-උපදෙස් හා විමර්ශන පිළිගැනීම

තම අඩුපාඩුවන් පෙන්වා දෙනවිට එයින් වැළකී සිටීම සඳහා ඒවා පිළිගැනීම මහුට අනිවාර්යවේ. මක්නිසාදයත්, තමාගේ අඩුපාඩුවන් නොදැනෙන බව රහපැම මගින් සිත ශීලාවාර කිරීමට නොහැක. එනිසා අර්ථවත් උපදෙස් හා සාර්ථකවත් විමර්ශන පිළිගත යුතුය.

19-පවරන කාර්ය පරිපූරණයෙන් ඉටුකිරීම

මෙමගින් නින්දාව, තර්ජනය, නිදහසට කරුණු කීම සහ පහත්කම යනාදීන්ගෙන් වැළකීමට හැක.

20-වරද පිළිගැනීම හා එය සාදාරණය කිරීමෙන් වැළකීම

මෙය යහපත් ගුණධර්මයේ සලකුනක් වන අතර, අසත්‍යය ප්‍රකාශ කිරීමෙන්ද වළක්වයි. වරද පිළිගැනීම ගුණධර්මයකි. මෙම ගුණාංගය මෙවැන්නන්ගේ ගෞරවය ශ්‍රේෂ්ඨ කරයි.

21-ඝතභාවය වෙළාගැනීම

නියත වශයෙන්ම, සත්‍ය භාවයට විශිෂ්ට පල ප්‍රයෝජනයන් තිබේ. මෙමගින් පුද්ගලයෙකුගේ තරාතිරම හා ගෞරවය ශ්‍රේෂ්ඨවේ. මෙම ගුණාංගය අසත්‍ය තමවූ කිලිටුවෙන්ද, සිත් තැවුලෙන්ද හා සාදාරණය කිරීමේ නින්දාවෙන්ද රැක ගනී. එම සත්‍ය භාවය ඔහුට ගෞරවය, වීරකම, තම්බුව යනාදීන් ලබා දෙන සේම, මිනිසුන් ඔහුට අපරාධ කිරීමෙන්ද, ඔහුගේ තම්බුවට හානි කිරීමෙන්ද ඔහුව ආරක්ෂා කරයි.

22-නින්දා කිරීමෙන් හා පරෑම වචන කීමෙන් වැළකීම

අධික නින්දා කිරීම කෝපය උසිගන්වයි. විරුද්ධතාවය ඇති කරයි. කරදරයන් සිදුකරන දේ කෙරෙහි සවන්දීමට යොමු කරයි. එහෙයින්, සත්‍ය වත්තයා කුඩා හෝ ලොකු කිසියම් වරදක් සඳහා හෝ තමාගේ සහෝදරයාට (නින්දිත ලෙස හෝ පරෑම වචනයෙන් හෝ) අවවාද නොකරයි. 'ඔහු එසේ කර ඇත්තේ, කුමක් හෝ හේතුවක් නිසා විය හැක' යනුවෙන් සිතයි. අවවාද කළම යුතුනම්, සිනිඳු භාවයෙන් අවවාද කරයි.

23-උගතුන් හා ශතපතුන් සමග මිත්‍රත්වය පවත්වීම

උගතුන් හා යහපතුන් සමග මිත්‍රත්වය පවත්වීම යහපත් ගුණධර්මයන් පුහුණු කිරීමටත්, එය සිත්සතන් තුළ තැන්පත් කිරීමටත් ඉමහත් ශ්‍රේෂ්ඨම මාර්ගයෙකි.

24-සාකච්ඡා හා සභා පිළිවෙල් පිළිපැදීම

සාකච්ඡාවෙහි අදහස් යොමු කරන්නාගේ කතා බහවලට සවන්දීම, ඔහුගේ කතාව විසන්ධි කිරීමෙන් හෝ අසත්‍ය කිරීමෙන් හෝ එය අල්පවත් ලෙස සිතීමෙන් හෝ ඔහු තම කතාව අවසන් කිරීමට පෙර නැගිටිට යාමෙන් හෝ වැළකී සිටීම අනිවාර්යයෙන්ම පිළිපැදිය යුතු පිළිවෙල්ය. එසේම, සභාව තුළ පිවිසිනවිට හා සභාවෙන් පිටත්වනවිට සලාම් කීම, සභාවෙහි අන් අය වෙනුවෙන් ස්ථානය විශාල කිරීම, කෙනෙකු නැගිටිට එ ස්ථානයේ තමා අසුන් නොගැනීම, දෙන්නා අතර ඔවුන්ගේ අතවසරයෙන් අසුන් නොගැනීම, තුන්දෙනා සිටින කළ දෙන්නා සමග පමණක් පොද්ගලිකව රහස් කතා නොකිරීම යනාදීන්ද සභාවෙහි පිළිවැරිය.

25-නඹතුමාගේ චරිත කතාව අඛණ්ඩව කියවීම

නඹතුමාගේ ජීවිත චරිතය කියවන්නන්ට මිනිස් සංහතිය තුළු ඉතා උතුම් ආදර්ශයන්ද, මිනිස් ජීවිත යට පරිපූරණ මග පෙන්වීම්ද, යහපත් ගුණධර්මයන්ද ලබා දෙන්නේය.

26-සභාබාහිරැන්ගේ ජීවිතය ගැන අවධානය යොමු කිරීම

27-ගුණධර්මය පිළිබඳ පොත්පත් කියවීම

නිසැකයෙන්ම, මෙවන් පොත්පත් කියවීම මිනිසාට යහපත් ගුණධර්මයන් කෙරෙහි උනන්දුව දක්වයි. එහි විශේෂය සිහි ගන්වයි. එම ගුණාංගයන් වර්ධනයකර ගැනීම සඳහා ඔහුට සහාය දක්වයි. එසේම, එම පොත්පත් අයහපත් ගුණාංගයන් ගැන ඔහුට අවවාද කරයි. එහි අවසාන (පිළිතුල්) තීන්දුව කෙරෙහි වැළකීවීමට අයත් මග පෙන්වීම් ඔහුට පැහැදිළි කරයි.

පටුන

අනු අංක	විෂය	පිටු අංක
1	යහපත් ගුණධර්මයෙහි සම්බුද්ධ	8
2	නඛිතමාගේ ගුණධර්ම	9
3	සත්‍යභාවය	12
4	භාරකාරත්වය	14
5	බැගැපත්කම	16
6	ලැජ්ජාවීම	17
7	අහපත් ගුණාංගයන්	18
8	ගුණධර්මය වර්ධනය කිරීමේ මාර්ග	23

محتويات الكتاب

الصفحة	الموضوع
٨	١- علامات حسن الخلق
٩	٢- أخلاق الرسول
١٢	٣- الصدق
١٤	٤- الأمانة
١٦	٥- التواضع
١٧	٦- الحياء
١٨	٧- أخلاق ذميمة
٢٣	٨- الوسائل المعينة في اكتساب الأخلاق

محتويات الكتاب

علامات حسن الخلق

أخلاق الرسول صلى الله عليه وسلم

الصدق

الأخلاق السيئة

الوسائل المعينة في اكتساب الأخلاق الحميدة

මම මොන තුල

යහපත් ගුණදර්මයේ සම්බුද්ධ

නබි තුමාගේ ගුණධර්ම

සත්‍යභාවය

අයහපත් ගුණාංග

ගුණධර්මය වර්ධනය කිරීම

للمساهمة في طباعة الكتاب

شركة الراجحي - ٢٠٤٠١٠٩٠٩٢

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بحي الروضة بالرياض
تحت إشراف وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد

هاتف : ٢٤٩٢٧٧٧ فاكس : ١١٧٥-١٧٤٠ البريد الإلكتروني : mrawdha@hotmai.com ص.ب. ٨٧٢٩٩ الرياض ١١٦٤٢